

4. jagu

Hindamine, eksamid ja põhikooli lõpetamine

§ 29. Hindamise alused

- (1) Õpilase teadmiste ja oskuste hindamisel lähtume kooli õppekavas esitatud nõutavatest teadmistest ja oskustest.
- (2) Käitumise ja hoolsuse hindamisel lähtume kooli õppekava ning kooli kodukorra nõuetest.
- (3) Kui õpilasele on koostatud individuaalne õppekava, arvestame hindamisel individuaalses õppekavas sätestatud erisusi.

§ 30. Hindamise eesmärk

- (1) Teadmiste ja oskuste hindamise eesmärk on:
 - 1) anda tagasisidet õpilase õpiedukusest ja toetada õpilase arengut;
 - 2) suunata õpilase enesehinnangu kujunemist, toetada edasise haridustee valikut;
 - 3) innustada ja suunata õpilast sihikindlalt õppima;
 - 4) suunata õpetaja tegevust õpilase õppimise ja individuaalse arengu toetamisel.
 - 5) anda alus õpilase järgmisse klassi üleviimiseks ning põhikooli lõpetamise otsuse tegemiseks.
 - 6) suunata õpetaja tegevust õpilase õppimise ja individuaalse arengu toetamisel.
- (2) Hindamine on süstemaatiline teabe kogumine õpilase arengu kohta, selle teabe analüüsimine ja tagasiside andmine. Hindamine on aluseks õppe edasisele kavandamisele. Hindamisel kasutatakse mitmesuguseid meetodeid, hindamisvahendeid ja -viise. Hindamine on õpetamise ja õppimise lahutamatu osa.
- (3) Käitumise ja hoolsuse hindamise eesmärk on:
 - 1) suunata õpilast järgima üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme ning täitma kooli kodukorra nõudeid;
 - 2) motiveerida õpilast hoolikalt täitma õppeülesandeid.
- (4) Kool annab õpilasele ja vanemale kirjalikku tagasisidet õpilase käitumise ja hoolsuse kohta vähemalt kolm korda õppeaastas trimestrite lõpus klassitunnistuse vahendusel.
- (5) Õpilasel on õigus saada teavet hindamise korralduse ning oma hinnete kohta. Õpilasel on õigus teada, milline hinne või hinnang on aluseks kokkuvõtvale hindele ja hinnangule.

§ 31. Kujundav hindamine

- (1) Kujundava hindamisena mõistetakse õppe kestel toimuvat hindamist, mille käigus analüüsitakse õpilase teadmisi, oskusi, hoiakuid, väärtushinnanguid ja käitumist, antakse tagasisidet õpilase seniste tulemuste ning vajakajäämistele kohta, innustatakse ja suunatakse õpilast edasisel õppimisel ning kavandatakse edasise õppimise eesmärgid ja teed. Kujundav hindamine keskendub eelkõige õpilase arengu võrdlemisele tema varasemate saavutustega. Tagasiside kirjeldab õigel ajal ja võimalikult täpselt õpilase tugevaid külgi ja vajakajäämisi ning sisaldab ettepanekuid edaspidisteks tegevusteks, mis toetavad õpilase arengut.
- (2) Õppetunni või muu õppetegevuse vältel saab õpilane õpetajalt, kaaslastelt või enesehinnangu abil enamasti suulist või kirjalikku sõnalist tagasisidet õppeainet ja ainevaldkonda puudutavate teadmiste ja oskuste (sealhulgas üldpädevuste, kooliastme õppe- ja kasvatusesmärkide ja läbivate teemade), ent ka käitumise, hoiakute ning väärtushinnangute kohta.

- (3) Õpilane kaasatakse hindamisse, et arendada tema oskust eesmärke seada ning oma õppimist ja käitumist eesmärkide alusel hinnata ning tõsta õpimotivatsiooni.
- (4) Koolipere annab õpilasele igapäevaste tegevuste ja sündmuste vältel tagasisidet, et toetada õpilase käitumise, hoiakute ja väärtushinnangute kujunemist. Kool reageerib juhtumitele, mis on vastuolus üldtunnustatud väärtuste ning heade tavadega.
- (5) Kujundava hindamise ühe vahendina võib kasutada õpimappi. Õpimapp õppimise päevikuna sisaldab nii õppetöid kui ka tööde analüüsi ja tagasisidet. Õpimappe võib koostada aine- ja valdkonnapõhiselt, läbivate teemade või üldpädevuste kohta. Õpimapp sobib arenguvestluse alusmaterjaliks.

§32. Hindamisest teavitamine

- (1) Kooli õppekavas sätestatud hindamise korraldus on avalikustatud kooli veebilehel.
- (2) Õpilasel ja tema seaduslikul esindajal on õigus saada vastavalt klassi- või aineõpetajalt teavet hinnete kohta.
- (3) Õpetajad teavitavad õpilast ja tema seaduslikku esindajat õpilasele pandud hinnetest ja antud hinnangutest e-kooli, õpilaspäeviku ja üks kord trimestris väljastatavate hinnetelehe ning klassitunnistuse kaudu.

§ 33. Teadmiste ja oskuste hindamise korraldus

- (1) Õpilase teadmisi ja oskusi hindab vastava õppeaine õpetaja õpilase suuliste vastuste (esitluste), kirjalike ja praktiliste tööde ning praktiliste tegevuste alusel, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust õppekavas esitatud nõuetele.
- (2) Hindamise alused ja kontrollvormid õppeaineti kajastuvad õppekava ainekavades
- (3) Õppeveerandi algul teeb vastava õppeaine õpetaja õpilastele teatavaks õppeaine nõutavad teadmised ja oskused, nende hindamise aja ja vormi.
- (4) 8. klassi õpilastele viib kool ühes õppeaines läbi üleminekueksami. Üleminekueksami nõuded, läbiviimise tingimused ja kord on määratud kooli õppekava üldosas.
- (5) Teadmiste ja oskuste hindamisel kasutatakse hindeid viiepallisüsteemis.
- (6) Logopeedilise ravi põhjuseta katkestanud õpilased diferentseeritud hindamisele ei kuulu.
- (7) 1. ja 2. klassis õpilaste teadmiste ja oskuste hindamisel kasutatakse hinnete asemel suulisi ja kirjalikke sõnalisi hinnanguid, mis kirjeldavad õpilase teadmisi ja oskusi erinevates õppeainetes. Tunnistuse vorm on ühine ja kinnitatud õppenõukogus. Õpilase koolist lahkumisel tuleb jooksva õppeaasta sõnalised hinnangud, mis on aluseks õpilase järgmise klassi üleviimisel, teisendada viie palli süsteemi.
- (8) Kui suulist vastust (esitlust), kirjalikku või praktilist tööd, praktilist tegevust või selle tulemust on hinnatud hindega "puudulik" või "nõrk" või on hinne jäänud välja panemata, antakse õpilasele võimalus järelevastamiseks või järeltöö sooritamiseks selleks ettenähtud järelevastamiste ajal. Järelevastamiseks on reeglina aega 10 õppepäeva alates hinde teada saamise päevast.
- (9) Kui hindamisel tuvastatakse kõrvalise abi kasutamine või mahakirjutamine õpilase poolt, võib vastavat suulist vastust (esitlust), kirjalikku või praktilist tööd, praktilist tegevust või selle tulemust hinnata hindega "nõrk".

§ 34. Hinded viiepallisüsteemis

- (1) Hindega "5" ("väga hea") hinnatakse suulist vastust (esitust), kirjalikku või praktilist tööd, praktilist tegevust või selle tulemust (edaspidi õpitulemus), kui see on täiel määral õppekava nõuetele vastav või ületab neid. Kui õpitulemuse hindamisel kasutatakse punktiarvestust, hinnatakse õpitulemust hindega "5", kui õpilane on saanud 90-100% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.
- (2) Hindega "4" ("hea") hinnatakse õpitulemust, kui see on üldiselt õppekava nõuetele vastav, kuid pole täielik või esineb väiksemaid eksimusi. Kui õpitulemuse hindamisel kasutatakse

punktiarvestust, hinnatakse õpitulemust hindegaga "4", kui õpilane on saanud 75-89% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.

- (3) Hindegaga "3" ("rahuldav") hinnatakse õpitulemust, kui see on üldiselt õppekava nõuetele vastav, kuid esineb puudusi ja vigu. Kui õpitulemuse hindamisel kasutatakse punktiarvestust, hinnatakse õpitulemust hindegaga "3", kui õpilane on saanud 50-74% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.
- (4) Hindegaga "2" ("puudulik") hinnatakse õpitulemust, kui see on osaliselt õppekava nõuetele vastav, esineb olulisi puudusi ja vigu. Kui õpitulemuse hindamisel kasutatakse punktiarvestust, hinnatakse õpitulemust hindegaga "2", kui õpilane on saanud 20-49% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.
- (5) Hindegaga "1" ("nõrk") hinnatakse õpitulemust, kui see ei vasta õppekava nõuetele. Kui õpitulemuse hindamisel kasutatakse punktiarvestust, hinnatakse õpitulemust hindegaga "1", kui õpilane on saanud 0-19% maksimaalselt võimalikust punktide arvust.

§ 35. Kirjalike tööde hindamine

- (1) Arvestuslike kirjalike tööde hindamisel, kus kasutatakse punktiarvestust, võetakse aluseks järgmine protsendiskaala:
 - 95 - 100% punktide arvust – hinne "5"
 - 90 – 94% punktide arvust – hinne "5-"
 - 75 – 89% punktide arvust – hinne "4"
 - 55 – 74% punktide arvust – hinne "3"
 - 50 – 54% punktide arvust – hinne "3-"
 - 20 – 49% punktide arvust – hinne "2"
 - 0 – 19% punktide arvust – hinne "1"
- (2) Arvestades töö mahtu, ülesannete keerukust, vigade arvu ja liiki, võib õpetaja kuni 5% ulatuses hinnata tööd kõrgemalt või madalamalt.

§ 36. Kokkuvõtva hindamise põhimõtted

- (1) Kokkuvõttev hinne on õppeaine trimestri-, aasta- ning kooliastmehinne.
- (2) Kui õpilane jäetakse täiendavale õppetööle, pannakse õppeaine aastahinne või kooliastmehinne välja pärast täiendava õppetöö lõppu, arvestades täiendava õppetöö tulemusi.

§ 37. Kokkuvõttev hindamine

- (1) Õpilase ainealaseid teadmisi ja oskusi võrreldakse õpilase õppe aluseks olevas ainekavas toodud oodatavate õpitulemustega ja tema õppele püstitatud eesmärkidega. Ainealaseid teadmisi ja oskusi võib hinnata nii õppe käigus kui ka õppeteema lõppedes.
- (1) Õpilase õpitulemusi hinnatakse vastavas õppeaines kokkuvõtvalt trimestri- ja aastahindegaga. Trimestrihinne pannakse välja trimestri lõpul antud trimestri jooksul saadud hinnete alusel. Aastahinne pannakse välja trimetrihinnete alusel enne õppeperioodi lõppu.
- (2) Kui õpilase hindamisel kasutatakse hinnete asemel sõnalisi hinnanguid, antakse õpilase teadmiste ja oskuste trimestri lõpul kirjalikult kokkuvõtvaid sõnalisi hinnanguid. Trimestri lõpul antud sõnaliste hinnangute alusel antakse enne õppeperioodi lõppu kokkuvõtvaid sõnalisi hinnanguid kogu õppeperioodi kohta.
- (3) Õpilase, kelle trimestrihinne on "puudulik" või "nõrk", kellele on antud samaväärne sõnaline hinnang või on jäetud hinne välja panemata, probleeme arutavad aineõpetaja ja klassijuhataja, vajadusel koostatakse õpilasele individuaalne töökava saavutamata õpitulemuste omandamiseks. Kui puudulikke hindeid on kolm või enam, arutatakse õpilase abistamise skeem läbi õppenõukogus, kus otsustatakse õpilasele rakendatav tugisüsteem.
- (4) Kui õppeaine trimestrihinne on jäänud välja panemata ja õpilane ei ole kasutanud võimalust järele vastata, loetakse aastahinde väljapanekul antud trimestri vältel omandatud teadmised ja oskused vastavaks hindele "nõrk".

- (5) 9. klassi õpilasele pannakse aastahinded välja enne lõpueksamite toimumist, välja arvatud õppeainetes, milles õpilane jäetakse täiendavale õppetööle.

§ 38. Käitumise ja hoolsuse hindamine

- (1) Käitumise hindamise aluseks on kooli kodukorra täitmine ning üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnormide järgimine. Hoolsuse hindamise aluseks on õpilase suhtumine õppeülesannetes: kohusetundlikkus, töökus ja järjekindlus õppeülesannete täitmisel.
- (2) Käitumist ja hoolsust hinnatakse hinnetega "eeskujulik", "hea", "rahuldav" ja "mitterahuldav".

HINNANAG	KÄITUMINE	HOOLSUS
EESKUJULIK	Üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnormide ning kooli kodukorra järgimine igas olukorras on harjumuspärane ja korrektne	Kohusetundlik ja püüdlik suhtumine õppimisse ja ülesannetes, õpib kõiki aineid võimetekohaselt, on hoolas, iseseisev, ilmutab omaalgatust
HEA	Täidab kooli kodukorra nõudeid ja üldtunnustatud käitumis- ning kõlblusnorme	Suhtub õppimisse ja ülesannetes kohusetundlikult, on iseseisev ja hoolas, õpib võimetekohaselt
RAHULDAV	Käitumisnormide järgimisel esineb eksimusi ja vajab õpetajate/kooli töötajate/lastevanemate tähelepanu ning suunamist	Õpilane ei ole piisavalt järjekindel ega õpi kõiki aineid oma tegelike võimete ja arengutaseme kohaselt
MITTERAHULDAV	Õpilane ei täida kooli kodukorra nõudeid ega täida üldtunnustatud käitumisnorme, ei allu õpetajate/lastevanemate/kooli töötajate nõudmistele	Suhtub õppimisse ja ülesannetes lohakalt ja vastutustundetult, ei õpi võimetekohaselt

§ 39. Hinde ja hinnangu vaidlustamine

- (3) Õpilasel või tema seaduslikul esindajal on õigus hindeid ja sõnalisi hinnanguid vaidlustada kümne päeva jooksul pärast hinde või hinnangu teadasaamist, esitades kooli direktorile kirjalikult vastava taotluse koos põhjendustega.
- (4) Kooli direktor teeb otsuse ja teavitab sellest lõikes 1 nimetatud taotluse esitajat kirjalikult viie tööpäeva jooksul otsuse vastuvõtmise päevast arvates.

§ 40. Õpilase täiendavale õppetööle ja klassikursust kordama jätmise

- (5) Õppeperioodi jooksul omandamata jäänud õppekavaga nõutavate teadmiste ja oskuste omandamise toetamiseks võib õpilase jätta täiendavale õppetööle, mis viiakse läbi pärast õppeperioodi lõppu. Täiendava õppetöö raames täidab õpilane õpetaja vahetel juhendamisel spetsiaalseid õppeülesandeid. Täiendava õppetöö tulemusi kontrollitakse ja hinnatakse.
- (6) Täiendavale õppetööle jätmise otsustab õppenõukogu enne õppeperioodi lõppu.
- (7) Õpilane jäetakse täiendavale õppetööle õppeainetes, milles tulenevalt trimestrihinnetest või trimestrite lõpus antud sõnalistest hinnangutest tuleks välja panna aastahinne "puudulik" või "nõrk" või anda samaväärne kokkuvõttev sõnaline hinnang. Aastahinne või -hinnang pannakse välja pärast täiendava õppetöö lõppu, arvestades selle tulemusi.

- (8) Koolis võib suvevaheajal korraldada täiendava õppega seotud tegevusi, arvestades, et põhiharidust omandavale õpilasele on tagatud vähemalt kümne järjestikuse nädala pikkune puhkus kõigist õppe ja eksamitega seotud tegevustest.
- (9) Õppenõukogu võib põhjendatud otsusega erandjuhul jätta õpilase klassikursust kordama, kui õpilasel on kolmes või enamal õppeaines pandud välja aastahinne "puudulik" või "nõrk", täiendav õppetöö ei ole tulemusi andnud ning õppekavaga nõutavate õpitulemuste saavutamiseks ei ole otstarbekas rakendada individuaalset õppekava või muid koolis rakendatavaid tugisüsteeme.
- (10) Õppenõukogu kaasab otsuse tegemisel õpilase või tema seadusliku esindaja. Kui õpilase esindaja on nõus õpilase klassikursuse kordamisega, esitab ta õppenõukogule kirjaliku avalduse. Kui õpilase esindaja ei ole nõus õpilase klassikursuse kordamisega, esitab ta oma vastuargumendid kohtumisel koolijuhiga ja klassijuhatajaga või õppenõukogus. Õppenõukogu otsuses peavad olema välja toodud kaalutlused, millest tulenevalt on leitud, et õppekavaga nõutavate õpitulemuste saavutamiseks on otstarbekas jätta õpilane klassikursust kordama.
- (11) Õppenõukogu põhjendatud otsusega võib jätta klassikursust kordama õpilase, kellel on põhjendamata puudumiste tõttu kolmes või enamal õppeaines aastahinne „puudulik” või „nõrk” või samaväärne sõnaline hinnang. Õppenõukogu kaasab otsust tehes õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulab ära tema arvamuse.
- (12) Klassikursust ei jäeta kordama lihtsustatud riikliku õppekava ja toimetuleku riikliku õppekava järgi õppivaid õpilasi.

§ 41. Õpilase järgmise klassi üleviimine

- (13) Õpilase järgmise klassi üleviimise otsustab õppenõukogu.
- (14) Õpilane, keda ei ole jäetud täiendavale õppetööle, viiakse järgmise klassi üle enne õppeperioodi lõppu. Õpilane, kes jäeti täiendavale õppetööle, kuid keda ei jäeta klassikursust kordama, viiakse järgmise klassi üle hiljemalt 30. augustiks.
- (15) Lõikes 2 sätestatud tähtaegu ei kohaldata õpilase puhul, kellele on koostatud individuaalne õppekava, kus on ettenähtud erisused järgmise klassi üleviimise ajaks.
- (16) Õppenõukogu otsustab, millises klassis jätkab õpinguid välisriigis koolis õppinud õpilane

§ 42. Tasemetööd, eksamid, põhikooli lõpetamine

- (17) 3. klassis ja 6. klassis viiakse läbi riiklikult koostatud tasemetööd.
- (18) 8. klassi õpilastele korraldab kool õppeperioodi lõpus ühes õppeaines üleminekueksami.
- (19) Õpilase valikul võib eksam olla järgmiste õppeainete hulgast: eesti keel, matemaatika, inglise keel, vene keel, bioloogia, keemia, füüsika, geograafia, ajalugu, ühiskonnaõpetus.
- (20) 8. klassi õpilane teatab kooli juhtkonnale 1. veebruariks õppeaine, milles soovib sooritada üleminekueksami.
- (21) Ühtlustatud küsimustega üleminekuksam võib olla kirjalik, kirjalik ja suuline kaheosalise eksami puhul või suuline.
- (22) Ühtlustatud küsimustega üleminekuksam toimub maikuu II poolel.
- (23) Põhikooli ja gümnaasiumi riikliku õppekava järgi õppiv põhikoolilõpetaja sooritab põhikooli lõpetamiseks järgmised ühtlustatud küsimustega eksamid:
 - 1) eesti keele ja kirjanduse või eesti keele kui teise keele eksam;
 - 2) matemaatikaeksam;
 - 3) õpilase valikul eksam (*valikeksam*) järgmiste õppeainete hulgast: vene keel ja kirjandus, inglise keel, saksa keel, prantsuse keel, vene keel, bioloogia, keemia, füüsika, geograafia, ajalugu, ühiskonnaõpetus.
- (24) Põhikooli lõpetanuks võib õpilase või tema seadusliku esindaja kirjaliku avalduse alusel ja õppenõukogu otsusega pidada ning põhikooli lõputunnistuse anda õpilasele:
 - 1) kellel on üks nõrk või puudulik eksamihinne või õppeaine viimane aastahinne;
 - 2) kellel on kahes õppeaines kummaski üks nõrk või puudulik eksamihinne või õppeaine viimane aastahinne.

(25) Haridusliku erivajadusega õpilasele, kelle individuaalne õppekava sätestab teistsugused nõuded võrreldes riikliku õppekavaga, on lõpetamise aluseks individuaalse õppekava õpitulemuste saavutatus. Haridusliku erivajadusega õpilasel on õigus sooritada põhikooli lõpueksamid eritingimustel (ühtsete küsimustega põhikooli lõpueksami töö kohandamine, abivahendite kasutamine, koolieksam vms) vastavalt haridus- ja teadusministri määrusega kehtestatud lõpueksamite korraldamise tingimustele ja korrale.